

КОМЕНТАР

НОВИНА КОЈЕ ПРОПИСУЈЕ ЗАКОН О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О ОСНОВНОМ ОБРАЗОВАЊУ И ВАСПИТАЊУ

("Службени гласник Републике Србије ", број 10/2019 од 15.02.2019. године)

Закон о изменама и допунама Закона о основном образовању и васпитању ("Службени гласник РС", број 10/2019, даље: **Измене Закона**), усвојила је Народна скупштине Републике Србије, 14.02.2019. године, а ступио је на снагу 23. фебруара 2019. године.

Разлози за доношење Закона

Закон о основама система образовања и васпитања ("Службени гласник РС", број 88/2017, 27/2018-др.закони и 10/2019, даље: **ЗОСОВ**), који је измењен и допуњен („Службени гласник РС“ број 10/2019) донео је бројне новине, посебно у области основног образовања и васпитања.

Сходно наведеном, створена је обавеза да се посебним законом уреди делатност основног образовања и васпитања сагласно новим одредбамам ЗОСОВ-а.

Изменама Закона врши се усаглашавање Закона о основном образовању и васпитању ("Сл. гласник РС", бр. 55/2013, 101/2017 и 27/2018 - др. закон. даље: **Закон**) са новим одредбамам ЗОСОВ-а.

Изменама Закона су прецизиране и иновирани одредбе Закона којима се уређује:

- успех ученика и оцена;
- општи успех ученика;
- оцењивање и владање ученика;
- разредни и поправни испит;
- евиденција: о ученику, о успеху ученика, о образовно-васпитном раду;
- вођење евиденције и
- врши се терминолошко усклађивање са постојећим терминима у важећим законским прописима, који се односи на оцењивање ученика, односно уводи се термин „обавезни предмет, изборни програм и активности, изборни програм други страни језик”.

ПРИКАЗ НОВИНА

Успех ученика и оцена

Члан 61. Закона, којим се уређује успех ученика и закључна оцена, је у потпуности замењен новим чланом 1. Измене Закона.

Новине се односе на:

- Оцењивање ученика, описном и бројчаном оценом, из обавезног предмета, изборног програма и активности и из владања, сада се врши у складу са законом. То у пракси значи да се оцењивање ученика врши, не само у складу са ЗОСОВ-им, већ и са другим важећим законима којима се уређује оцењивање ученика у основном образовању и васпитању.

- Успех ученика из изборних програма и активности оцењује се описно и то: истиче се, добар и задовољава, осим из изборног програма други страни језик који се оцењује бројчано оценом: одличан (5), врло добар (4), добар (3), довољан (2) и недовољан (1).

Кључна новина је да се изборни програм други страни језик оцењују бројчано.

- Ученик се оцењује најмање четири пута у полугодишту, а ако је недељни фонд часова обавезног предмета или изборног програма и активности један час, најмање два пута у полугодишту. Овом новином прецизирано је да ученик мора да буде оцењен у току полугодишта најмање четири пута, односно два пута (бројчано или описно), како из обавезног предмета, тако и из изборног програма и активности.
- Новим одредбама се прописује начин оцењивања ученика првог разреда, односно закључна оцена из обавезног предмета је за ове ученике описна и исказује се као напредовање ученика у остваривању исхода, ангажовање и препорука.
- Везано за закључну оцену из изборног програма и активности, новина је, да се, једино, из изборног програма други страни језик, ученик оцењује бројчано и та закључна оцена утиче на општи успех ученика.

Важно је напоменути да оцењивање осталих изборних програма и активности, остаје као и до сада, описном оценом: истиче се, добар и задовољава, која не утиче на општи успех ученика.

- Према новим одредбама, закључну оцену из обавезног предмета, изборног програма и активности утврђује одељењско веће које чине наставници који предају ученику на предлог наставника, а оцену из владања на предлог одељењског старешине. Новину представљају одредбе којима се прецизира, да се на одељенском већу утврђује закључна оцена, поред обавезног предмета и из изборног програма и активности.
- Новим одредбама прецизирано је, ученику, који није оцењен најмање четири пута из обавезног предмета и изборног програма други страни језик у току полугодишта, односно најмање два пута у току полугодишта уколико је недељни фонд обавезног предмета, изборног програма и активности један час, не може да се утврди закључна оцена. Новина се огледа у одредбама којима се прописује обавезно оцењивање из изборног програма други страни језик у току полугодишта одређени број пута, односно немогућност утврђивања закључне оцене ако ученик није оцењен на наведени начин.

Општи успех ученика

Одредбе члана 62. Закона којима се уређује општи успех ученика од другог до осмог разреда, измењене су одредбама члана 2. Измена Закона.

Према измењеним одредбама:

- општи успех ученика од другог до осмог разреда утврђује се на крају првог и другог полугодишта на основу аритметичке средине закључних прелазних

бројчаних оцена из обавезних предмета и из изборног програма други страни језик, као и оцене из владања почев од шестог разреда;

- ученик није са успехом завршио разред, односно има недовољан успех, уколико има више од две недовољне оцене, осим оцене из владања или није положио поправни испит, осим ученика другог и трећег разреда основне школе који се преводи у наредни разред, у складу са Законом.

Кључна новина је да бројчана оцена из изборног програма други страни језик улази у општи успех ученика основног образовања и васпитања и да ученик који није са успехом завршио разред има недовољан успех.

Прецизирањем начина оцењивања другог страног језика и утврђивања општег успеха ученика у основном образовању и васпитању, решена је дилема која је била у досадашњој пракси.

Оцењивање владања ученика

Допуна члана 63. Закона се односи на одредбе којима се прописује да на оцену из владања не утичу, поред оцене из обавезног предмета, сада и оцене из изборних програма и активности (бријчане и описне), (члан 3. Измена Закона).

Разредни испит

Члан 71. Закона, замењен је новим чланом 4. који гласи:

„Разредни испит полаже ученик који није оцењен из једног или више предмета, изборног програма и активности.

Ученик може бити неоцењен из обавезног предмета, изборног програма и активности уколико није похађао наставу више од трећине укупног годишњег броја часова тог обавезног предмета, изборног програма и активности и уколико се оцењивањем утврди да није достигао образовне стандарде на основном нивоу.

Ученик који на разредном испиту добије једну или две недовољне оцене, као и ученик који није приступио полагању разредног испита из једног или два обавезна предмета, изборног програма и активности полаже поправни испит.

Ученик који на разредном испиту добије недовољну оцену из више од два обавезна предмета, укључујући и изборни програм други страни језик, или који не приступи полагању разредног испита из више од два обавезна предмета, изборног програма и активности, понавља разред, у складу са законом

Измене и допуне прописане новим чланом 4. Измена Закона, везане за разредни испит, огледају се у следећем:

- врши се усклађивање са ЗОСОВ-им, јер се уместо термина „наставни предмет“, уводи термин „обавезни предмети и изборни програми и активности, односно изборни програм други страни језик“, сходно томе:

- разредни испит полаже ученик који није оцењен, не само из обавезних предмета, већ и из изборног програма и активности;

- ученик може бити неоцењен из обавезног предмета и из изборног програма и активности уколико није похађао наставу више од трећине укупног годишњег броја часова тог обавезног предмета, изборног програма и активности и уколико се оцењивањем утврди да није достигао образовне стандарде на основном нивоу;

- на полагање поправног испита упућује се ученик који на разредном испиту добије једну или две недовољне оцене из обавезних предмета и из изборног програма други страни језик, или који није приступио полагању разредног испита из једног или два обавезна предмета и из изборног програма други страни језик;

-разред понавља ученик који на разредном испиту добије недовољну оцену из више од два обавезна предмета, укључујући и изборни програм други страни језик, или који не приступи полагању разредног испита из више од два обавезна предмета, изборног програма и активности.

Важно је напоменути, да се новим одредбама, изборни програм други страни језик и изборни програм и активности, уводи у поступак полагања разредног испита, што није била пракса до сада.

Поправни испит

Члан 72. Закона, замењен је новим чланом 5. Измена Закона, који гласи:

„Поправни испит полаже ученик од четвртог до осмог разреда који на крају другог полугодишта има до две недовољне закључне бројчане оцене из обавезних предмета или из једног обавезног предмета и изборног програма други страни језик.

Поправни испит полаже и ученик од другог до завршног разреда основног музичког и балетског образовања и васпитања који на крају другог полугодишта има до две недовољне закључне бројчане оцене.

Ученик од четвртог до седмог разреда и ученик од другог до завршног разреда основног музичког и балетског образовања и васпитања полаже поправни испит у августовском испитном року, а ученик осмог, односно завршног разреда у јунском и августовском испитном року.

Ученик који полаже поправни испит обавезан је да похађа припремну наставу, коју је школа дужна да организује непосредно пре полагања поправног испита.

Ученик који положи поправни испит завршава разред.

Ученик од четвртог до седмог разреда и ученик од другог до завршног разреда основног музичког и балетског образовања и васпитања који на крају другог полугодишта има више од две недовољне закључне бројчане оцене и ученик који не положи поправни испит или не приступи полагању поправног испита понавља разред, у складу са законом.

Ученик осмог, односно завршног разреда који има више од две недовољне закључне бројчане оцене или не положи поправни испит не понавља разред, већ завршава започето образовање и васпитање у истој школи полагањем испита из обавезног предмета, односно изборног програма други страни језик из којег има недовољну оцену, у складу са законом.

Ученик осмог разреда основног образовања и васпитања који положи поправни испит, стиче право да полаже завршни испит у основном образовању и васпитању у прописаним роковима.”

Измене и допуне прописане новим чланом, везане за поправни испит, огледају се у следећем:

- врши се усклађивање са ЗОСОВ-им и уводи се термин „изборни програм други страни језик“, у поступак полагања поправног испита, сходно томе поправни испит полаже ученик од четвртог до осмог разреда, који, на крају другог полугодишта,

има до две недовољне закључне бројчане оцене из обавезних предмета или из једног обавезног предмета и изборног програма други страни језик, или из изборног програма други страни језик;

-уводи се новина која се односи на ученике основног музичког и балетског образовања и васпитања, односно поправни испит полаже и ученик од другог до завршног разреда основног музичког и балетског образовања и васпитања, који на крају другог полугодишта, има до две недовољне закључне бројчане оцене, у августовском испитном року, а ученик завршног разреда у јунском и августовском испитном року.

Новим одредбама прецизно је дефинисано када ученик основе школе, односно основног музичког и балетског образовања понавља разред:

- ако на крају другог полугодишта има више од две недовољне закључне бројчане оцене, или не положи поправни испит, или не приступи полагању поправног испита, ученик од четвртог до седмог разреда и ученик од другог до завршног разреда основног музичког и балетског образовања и васпитања понавља разред, у складу са законом.

Битна новина везана је и за ситуацију, када ученик, завршног разреда музичког и балетског образовања и васпитања, има више од две недовољне закључне бројчане оцене или не положи поправни испит, да у тој ситуацији ученик не понавља разред, односно његов статус се изједначава са статусом ученика осмог разреда основног образовања и васпитања.

Ови ученици завршног разреда, основног музичког и балетског образовања и осмог разреда основне школе, завршавају започето образовање и васпитање у истој школи полагањем испита из предмета, односно обавезног предмета и изборног програма други страни језик, из којег имају недовољну оцену, у складу са законом.

Важно је напоменути да се услови, када ученик понавља разред, сада утврђују, не само у складу са ЗОСОВ-им, већ и другим важећим законима којима се уређује материја основног образовања и васпитања.

Евиденција о ученику, о успеху ученика, о образовно-васпитном раду (члан 81, 82. и 84.)

Измена Закона, члан 6.-8. допуњује се.

- члан 81. Закона, односно прописана евиденција која се води о ученику, посебно део који се односи на „податке којима се одређује образовни статус ученика“;

- евиденција о успеху ученика утврђена чланом 82. Закона;

- евиденција о образовно-васпитном раду која се води на основу чланан 84. Закона,

подацима о ваннаставним активностима за које се ученик определио, односно изборним програмима и активностима.

Вођење евиденције

Начин вођење евиденције прописан чланом 87. Закона прецизиран је, новим одредбама Измена Закона члан 9., тако да евиденција у школи може да се води електронски, у оквиру јединственог информационог система просвете и на обрасцима, у складу са ЗОСОВ-им.

Утврђено је и овлашћење за министра да пропише врсту, назив, садржај и изглед образаца евиденција и јавних исправа и начин њиховог вођења, попуњавања и издавања, у складу са ЗОСОВ-им и овим Законом.

Прелазне и завршне одредбе

Измене Закона члан 10. посебно уређују, додавањем новог члана 104а, да се успех ученика петог разреда, који су у школској 2018/2019. години започели изучавање изборног програма други страни језик, оцењује бројчано, почев од дана ступања на снагу овог закона, односно од 23. фебруара 2019. године.

На крају другог полугодишта, овим ученицима, закључна оцена из изборног програма други страни језик се утврђује на основу најмање три бројчане оцене, тако што се приликом закључивања оцене на крају другог полугодишта узимају у обзир и све појединачне описне оцене којима је ученик оцењен у току првог полугодишта школске 2018/2019. године, односно пре ступања на снагу Измена Закона.

Према члану 11. Измена Закона подзаконски акти за спровођење овог Закона биће донети у року од две године од дана његовог ступања на снагу, односно до 23. фебруара 2021. године. До њиховог доношења примењују се прописи који су важили до дана ступања на снагу Измена Закона, ако нису у супротности са њим.

Ступање на снагу Измена Закона осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”, односно 23. фебруара 2019. године, уређено је чланом 12.

28. фебруар 2019.

аутор: Биљана Антић, дипломирани правник